

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S
DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 117:2004 „INFEKCINIŲ LIGŲ
GYDYTOJAS. TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ“
PATVIRTINIMO

2004 m. lapkričio 11 d. Nr. V-778

Vilnius

Vykdydamas Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymą (Žin., 1994, Nr. [63-1231](#); 1998, Nr. [112-3099](#)),

t v i r t i n u Lietuvos medicinos normą MN 117:2004 „Infekcinių ligų gydytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ (pridedama).

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

JUOZAS OLEKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro
2004 m. lapkričio 11 d. Nr. V-778

INFEKCINIŲ LIGŲ GYDYTOJAS TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ

I. TAIKYMO SRITIS

1. Ši medicinos norma nustato infekcinių ligų gydytojo veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę.

2. Ši medicinos norma privaloma visiems infekcinių ligų gydytojams, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms ir tobulinančioms šiuos specialistus bei kontroliuojančioms jų veiklą.

II. NUORODOS

3. Medicinos norma parengta vadovaujantis šiais Lietuvos Respublikos įstatymais, kitais teisės aktais ir standartais:

3.1. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu (Žin., 1994, Nr. [63-1231](#); 1998, Nr. [112-3099](#));

3.2. Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu (Žin., 1996, Nr. [66-1573](#); 1998, Nr. [109-2995](#));

3.3. Lietuvos Respublikos medicinos praktikos įstatymu (Žin., 1996, Nr. [102-2313](#); 2004, Nr. 68-2365);

3.4. Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo pakeitimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. [104-2364](#); 2001, Nr. [112-4069](#));

3.5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 634 „Dėl Bendrųjų reikalavimų medicinos normoms rengti“ (Žin., 2000, Nr. [100-3192](#); 2003, Nr. 1112-5031);

3.6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. 61 „Dėl Asmens sveikatos priežiūros specialybių ir subspecialybių sąrašo“ (Žin., 1999, Nr. [15-404](#));

3.7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. 62 „Dėl Asmens sveikatos priežiūros siauros specializacijos medicinos praktikos rūšių sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [15-405](#));

3.8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 673 „Dėl Privalomojo epidemiologinio registravimo, privalomojo informacijos apie epidemiologinio registravimo objektus turinio ir informacijos privalomojo perdavimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [12-444](#));

3.9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. rugpjūčio 5 d. įsakymu Nr. 394 „Dėl Pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židinių privalomojo aplinkos kenksmingumo pašalinimo (dezinfekcijos, dezinsekcijos, deratizacijos) tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [80-3465](#));

3.10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. 277 „Dėl Pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų, dėl kurių asmenims, susirgusiems ar įtariamais sergant, taip pat šių ligų sukėlėjų nešiotojams iki bendrosios praktikos gydytojo leidimo negalima tęsti darbo, sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [62-2526](#));

3.11. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. 278 „Dėl Pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų, dėl kurių ligoniai, asmenys, įtariamai, kad serga pavojingomis ar ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, asmenys, turėję sąlytį, ar šių

ligų sukėlėjų nešiotojai turi būti hospitalizuojami, izoliuojami, tiriami ir (ar) gydomi privalomai, sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [62-2527](#));

3.12. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 468 „Dėl Imunoprofilaktikos atlikimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [96-4229](#));

3.13. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. V-303 „Dėl Infektologijos antrinio lygio paslaugų teikimo specialiųjų reikalavimų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [89-3290](#));

3.14. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. V-364 „Dėl Licencijuojamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [86-3152](#));

3.15. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. V-469 „Dėl Medicinos praktikos profesinių kvalifikacijų rūšių sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [105-3905](#));

3.16. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. V-646 „Dėl Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendoriaus patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [142-5210](#)).

III. TERMINAI IR APIBRĖŽIMAI

4. Šioje medicinos normoje vartojami terminai ir apibrėžimai:

4.1. **Infekcinės ligos** – žmogaus ir gyvūnų ligos, kurias sukelia į organizmą patekusios bakterijos arba jų toksinai, virusai, pirmuonys, helmintai ir grybeliai.

4.2. **Infekcinių ligų gydytojas** – medicinos gydytojas, įgijęs infekcinių ligų gydytojo profesinę kvalifikaciją.

4.3. **Infekcinių ligų gydytojo praktika** – infekcinių ligų gydytojo pagal nustatytą kompetenciją atliekama sveikatos priežiūra, apimanti infekcinių ligų diagnozavimą, gydymą, reabilitaciją ir profilaktiką.

4.4. **Ligoniai** – sergantys asmenys, kuriems yra diagnozuota ir patvirtinta infekcinė liga.

4.5. **Infekcinių ligų sukėlėjų nešiotojas** (toliau – sukėlėjo ar sukėlėjų nešiotojas) – žmogus ar gyvūnas, neturintis infekcinės ligos klinikinių požymių, tačiau savo organizme nešiojantis ir į aplinką išskiriantis infekcinių ligų sukėlėjus.

4.6. **Imunoterapija** – gydymo būdai, tiesiogiai veikiantys imuninę sistemą.

4.7. **Imunoprofilaktika** – imunologinių vaistinių preparatų ir medicinos priemonių naudojimas siekiant padidinti žmonių atsparumą užkrečiamosioms ligoms.

4.8. **Chemoprofilaktika** – vaistų vartojimas siekiant skubiai sustabdyti užkrečiamųjų ligų atsiradimą ir plitimą.

4.9. **Gydymo principai ir taktika** – pagrindiniai gydytojo veiksmai ir jų seka, kuriais siekiama pašalinti arba susilpninti ligos priežastį, poveikį, sugrąžinti pažeistas organizmo funkcijas, palengvinti ligos poveikį žmogui.

IV. BENDROSIOS NUOSTATOS

5. Infekcinių ligų gydytojo profesinę kvalifikaciją įgyjama baigus medicinos studijas ir infekcinių ligų rezidentūrą. Užsienyje įgyta infekcinių ligų gydytojo profesinę kvalifikaciją pripažįstama Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Teisę verstis infekcinių ligų gydytojo praktika turi gydytojas, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs infekcinių ligų gydytojo profesinę kvalifikaciją ir turintis licenciją verstis medicinos praktika pagal infekcinių ligų gydytojo profesinę kvalifikaciją.

7. Infekcinių ligų gydytojas verčiasi medicinos praktika sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose licenciją teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas.

8. Infekcinių ligų gydytojas dirba savarankiškai, bendradarbiaudamas su kitų specialybių gydytojais.

9. Infekcinių ligų gydytojas vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, šia medicinos norma, įstaigos, kurioje dirba, nuostatais, vidaus tvarkos taisyklėmis ir savo pareigybės aprašymu.

V. TEISĖS

10. Infekcinių ligų gydytojas turi teisę:

10.1. verstis infekcinių ligų gydytojo praktika infekcinių ligų gydytojo medicinos normos ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

10.2. turėti spaudą, išduotą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

10.3. išrašyti receptus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

10.4. išduoti asmens sveikatos pažymėjimus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

10.5. konsultuoti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.6. atsisakyti teikti sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja gydytojo profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar gydytojo gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba;

10.7. nustatyti žmogaus mirties faktus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.8. gauti darbui būtiną informaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.9. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.10. infekcinių ligų gydytojas turi ir kitų teisių, nustatytų kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų.

VI. PAREIGOS

11. Infekcinių ligų gydytojas privalo:

11.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą;

11.2. nepriskirtais jo kompetencijai atvejais siųsti pacientą konsultuotis ir gydytis pas atitinkamos srities specialistą;

11.3. bendradarbiauti su kitais asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros, slaugos ir socialinės rūpybos darbuotojais bei specialistais;

11.4. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų prevencijos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;

11.5. įgyvendinti privalomąsias sveikatos programas;

11.6. laikytis gydytojo profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti;

11.7. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

11.8. laikytis Medicinos praktikos licencijavimo taisyklių;

11.9. tvarkyti medicinos praktikos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

11.10. paaiškinti infekcinių ligų gydytojo praktikos aplinkybes Sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų prašymu;

11.11. taikyti Lietuvoje tik įteisintus tyrimo, diagnostikos ir gydymo metodus.

VII. KOMPETENCIJA

12. Infekcinių ligų gydytojo profesinę kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja baigęs infekcinių ligų gydytojo profesinę kvalifikaciją suteikusias studijas bei nuolat tobulindamas įgytą profesinę kvalifikaciją, atsižvelgiant į nuolatinę mokslo ir praktikos pažangą. Infekcinių ligų gydytojas turi:

12.1. žinoti:

- 12.1.1. bendruosius infekcinių ligų pagrindus;
- 12.1.2. infekcinių ligų sukėlėjus, jų klasifikaciją, struktūrą ir savybes;
- 12.1.3. infekcinių ligų patogenezę;
- 12.1.4. infekcinių ligų bendrosios ir specialiosios epidemiologijos pagrindus;
- 12.1.5. infekcinių ligų profilaktikos ir imunoprofilaktikos pagrindus;
- 12.1.6. infekcinių ligų priešepidemines priemones;
- 12.1.7. infekcinių ligų laboratorinės diagnostikos būdus;
- 12.1.8. infekcinių ligų gydymo principus;
- 12.2. išmanyti:
 - 12.2.1. kaip įtarti ir diagnozuoti patologines būsenas ir suteikti būtinąją medicinos pagalbą;
 - 12.2.2. imunologijos pagrindus;
 - 12.2.3. imunoterapiją;
 - 12.2.4. bendrosios alergologijos pagrindus;
 - 12.2.5. alerginių ligų gydymo principus;
- 12.3. mokėti diagnozuoti ir gydyti šias infekcines ligas:
 - 12.3.1. cholera A00;
 - 12.3.2. vidurių šiltinę A01;
 - 12.3.3. kitas salmoneliozes A02;
 - 12.3.4. šigeliozes A03;
 - 12.3.5. bakterines žarnyno infekcijas A04;
 - 12.3.6. stafilokokinę maisto toksinę infekciją A05.0;
 - 12.3.7. botulizmą A05.1;
 - 12.3.8. kitas patikslintas (specifines) bakterinės kilmės maisto toksines infekcijas A05.8;
 - 12.3.9. nepatikslintą bakterinę maisto toksinę infekciją, A05.9;
 - 12.3.10. amebiazę A06;
 - 12.3.11. kitas pirmuonių sukeltas ligas A07;
 - 12.3.12. virusines žarnyno infekcijas A08;
 - 12.3.13. diarėją ir gastroenteritus, kurie gali būti infekcinės kilmės A09;
 - 12.3.14. bruceliozę A23;
 - 12.3.15. leptospirozę A27;
 - 12.3.16. kačių įdrėskimo ligą A28.1;
 - 12.3.17. pseudotuberkuliozę A28.2;
 - 12.3.18. listeriozę A32;
 - 12.3.19. difteriją A36;
 - 12.3.20. kokliušą A37;
 - 12.3.21. skarlatiną A38;
 - 12.3.22. meningokokinę infekciją A39;
 - 12.3.23. streptokokinę septicemiją A40;
 - 12.3.24. kitas septicemijas A41;
 - 12.3.25. neaiškios kilmės karščiavimus R50;
 - 12.3.26. nokardiozę A43;
 - 12.3.27. rožę A 46;
 - 12.3.28. Laimo ligą A69.2;
 - 12.3.29. ūminį poliomielitą A80;
 - 12.3.30. pasiutligę A82;
 - 12.3.31. erkinį virusinį encefalitą A84;
 - 12.3.32. nespecifinį virusinį encefalitą A86;
 - 12.3.33. kitas CNS virusines infekcijas A88;
 - 12.3.34. nepatikslintas CNS virusines infekcijas A89;
 - 12.3.35. virusinį meningitą A87;
 - 12.3.36. herpes virusinį meningitą B00.3;
 - 12.3.37. herpes virusinį encefalitą B00.4;

- 12.3.38. diseminuotą (išsisėjusią) herpesvirusinę ligą B00.7;
- 12.3.39. vėjaraupius B01;
- 12.3.40. juosiančiosios pūslelinės sukeltą encefalitą B02.0;
- 12.3.41. juosiančiosios pūslelinės sukeltą meningitą B02.1;
- 12.3.42. išsisėjusiąją juosiančiąją pūslelinę B02.7;
- 12.3.43. juosiančiąją pūslelinę be komplikacijų B02.9;
- 12.3.44. tymus B05;
- 12.3.45. raudonukę B06;
- 12.3.46. kitas virusines infekcijas, kurioms būdingi odos ir gleivinės pažeidimai, neklasifikuojami kitur B08;
- 12.3.47. ūminį hepatitą A B15;
- 12.3.48. ūminį hepatitą B B16;
- 12.3.49. hepatito B nešiotjo ūminę delta (super) infekciją B17.0;
- 12.3.50. ūminį hepatitą C B17.1;
- 12.3.51. ūminį hepatitą E B17.2;
- 12.3.52. kitą nepatikslingą ūminį virusinį hepatitą B17.8;
- 12.3.53. lėtinį virusinį hepatitą B18;
- 12.3.54. nepatikslingus virusinius hepatitus B19;
- 12.3.55. žmogaus imunodeficito viruso [ŽIV] ligą B20-B24;
- 12.3.56. citomegaloviruso sukeltas ligas B25;
- 12.3.57. kiaulytę B26;
- 12.3.58. infekcinę mononukleozę B27;
- 12.3.59. epideminę mialgiją B33.0;
- 12.3.60. nepatikslingą enterovirusinę infekciją B34.1;
- 12.3.61. maliariją B50-B54;
- 12.3.62. toksoplazmozę B58;
- 12.3.63. pneumocistozę B59;
- 12.3.64. opistorchozę B66.0;
- 12.3.65. echinokokozę B67;
- 12.3.66. difilobotriazę B70.0;
- 12.3.67. trichineliozę B75;
- 12.3.68. toksokariazę B83.0;
- 12.3.69. bakterinį meningitą, neklasifikuojamą kitur G00;
- 12.3.70. ūminį tonzilitą J03;
- 12.3.71. gripą su nustatytu virusu J10;
- 12.3.72. gripą su nenustatytu virusu J11;
- 12.3.73. pneumoniją (sukėlėjas nenustatytas) J18;
- 12.3.74. marą A20;
- 12.3.75. tuliaremiją A21;
- 12.3.76. juodligę A22;
- 12.3.77. įnosės ir melioidozę A24;
- 12.3.78. raupsus A30;
- 12.3.79. bartoneliozę A44;
- 12.3.80. grįžtamąsias karštliges A68;
- 12.3.81. epideminę utėlių platinamą šiltinę A75.0;
- 12.3.82. pasikartojančią šiltinę [Brilio ligą] A75.1;
- 12.3.83. dėmėtąją šiltinę (erkių platinamą riketsiozę) A77;
- 12.3.84. Ku-karštligę A78;
- 12.3.85. nariuotakojų platinamas karštliges ir virusines hemoragines karštliges A90-A99;
- 12.3.86. raupus B03;
- 12.3.87. beždžionių raupus B04;
- 12.3.88. leišmaniozę B55;

- 12.3.89. šistosomatozę B65;
- 12.3.90. strongiloidozę B78;
- 12.3.91. babeziazę B60.0;
- 12.4. ambulatoriškai teikiant paslaugas mokėti:
 - 12.4.1. išaiškinti nėščiąjų infekcines ir parazitines ligas P00.2;
 - 12.4.2. prižiūrėti gimdyves dėl vaisiaus pažeidimo motinai sergant virusine liga O35.3, O35.8;
 - 12.4.3. ištirti dėl infekcinių ir parazitinių ligų Z 11;
 - 12.4.4. nustatyti sąlytį su sergančiais užkrečiamosiomis ligomis ir jų poveikį Z 20;
 - 12.4.5. nustatyti besimptomį ŽIV nešiojimą dekretuotam kontingentui Z21;
 - 12.4.6. nustatyti vidurių šiltinės ir paratifų užkrato nešiojimą dekretuotam kontingentui Z22.0;
 - 12.4.7. nustatyti salmonelių ir šigelių užkrato nešiojimą dekretuotam kontingentui Z22.1;
 - 12.4.8. nustatyti difterijos užkrato nešiojimą dekretuotam kontingentui Z22.2;
 - 12.4.9. nustatyti meningokokinės infekcijos nešiojimą dekretuotam kontingentui Z22.3;
 - 12.4.10. nustatyti virusinių hepatitų B ir C užkrato nešiojimą Z22.5;
 - 12.4.11. nustatyti imunizacijos nuo infekcinių ligų poreikį Z 23- Z 27;
 - 12.4.12. taikyti maliarijos chemoprofilaktiką dekretuotam kontingentui Z29.2;
 - 12.4.13. nustatyti sąlytį su kitais patikslintais nuodingais gyvūnais X27;
 - 12.4.14. nustatyti profilaktinės chemoterapijos poreikį Z 29.2;
 - 12.4.15. konsultuoti sveikatos apsaugos įstaigoje apsilankiusį asmenį; paaiškinti tyrimų rezultatus Z 71.2, Z 71.9;
 - 12.4.16. konsultuoti dėl žmogaus imunodeficito viruso (ŽIV) infekcijos Z 71.7;
- 12.5. gebėti:
 - 12.5.1. surinkti epidemiologinę ir imunologinę anamnezę, teisingai įvertinti ligonio būklę ir ligos sindromą;
 - 12.5.2. paskirti tyrimus infekcinėms ligoms diagnozuoti ir juos interpretuoti;
 - 12.5.3. įvertinti nespecifinio imunologinio tyrimo rezultatus;
 - 12.5.4. įvertinti specifinių imunologinių tyrimų rezultatus infekcinių ligų diagnostikai;
 - 12.5.5. įvertinti bakterioskopinių, bakteriologinių tyrimų rezultatus, biologinius įdinius mėginius;
 - 12.5.6. įvertinti kepenų echoskopinio tyrimo, kepenų punkcinės biopsijos rezultatus;
 - 12.5.7. atlikti juosmeninę punkciją ir įvertinti likvoro mikroskopinio, biocheminio ir bakteriologinio, imunologinio ištyrimo rezultatus;
 - 12.5.8. atlikti rektoromanoskopiją;
 - 12.5.9. apibendrinti ir įvertinti visų tyrimų duomenis, diagnozuojant infekcines ligas;
 - 12.5.10. gydyti infekcines ligas, jų komplikacijas ir gretutinius susirgimus etiotropinėmis, patogenezinėmis bei simptominėmis priemonėmis;
 - 12.5.11. laiku atpažinti ir išaiškinti hospitalinę infekciją;
 - 12.5.12. vykdyti persirgusiųjų ūminėmis ir sergančiųjų lėtinėmis infekcinėmis ligomis ambulatorinę priežiūrą nustatyta tvarka;
 - 12.5.13. atlikti infekcinių ligų imunoprofilaktiką (vakcinaciją) dalyvaujant imunoprofilaktikos programoje, įvertinti nepageidaujamus reiškinius po vakcinacijos.

VIII. ATSAKOMYBĖ

13. Infekcinių ligų gydytojas už padarytas klaidas, aplaidumą, netinkamą jam priskirtų funkcijų atlikimą ar bioetikos reikalavimų pažeidimą, taip pat už pareigų viršijimą, jų nevykdymą arba netinkamą jų vykdymą atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.